EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 11 18
COM(2020) 746 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl euro zonos ekonominės politikos

{SWD(2020) 276 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl euro zonos ekonominės politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 136 straipsnį kartu su 121 straipsnio 2 dalimi,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. pirmą pusmetį euro zona patyrė staigų ir gilų ekonomikos nuosmukį, o užsitęsusi sveikatos krizė jos ekonomikai vis dar kelia grėsmę. COVID-19 krizė sukėlė įvairių didelių pasiūlos ir paklausos sukrėtimų, dėl to 2020 m. BVP turėtų sumažėti 7,8 %. Šiuo metu numatoma, kad 2021 m. ekonomika atsigaus lėčiau, nei tikėtasi anksčiau, ir 2020 m. susidaręs didelis, maždaug −7,0 % potencialiojo BVP dydžio, gamybos apimties atotrūkis iki 2021 m. pabaigos neišnyks. Vyrauja didelis neapibrėžtumas dėl ekonominės perspektyvos, susijęs su pandemijos raida ir ekonominės veiklos vykdytojų elgesio pokyčiais. Atsverti kai kuriuos neigiamus sukrėtimo padarinius ir stabilizuoti rinkas labai padėjo skubūs nacionalinio ir Sąjungos lygmens veiksmai, be kita ko, priėmus dokumentų dėl priemonės „Next Generation EU“ (NGEU) rinkinį. Smarkiai nukentėjo ir privatus vartojimas, ir investicijos, o tai savo ruožtu turėjo neigiamos įtakos kainoms ir darbo užmokesčiui. Septynerius metus gerėjusi darbo rinkos perspektyva taip pat pablogėjo. Tačiau visose valstybėse narėse sėkmingai įgyvendinus plataus užmojo politikos priemones, pavyzdžiui, sutrumpinto darbo laiko programas ir kitas paramos politikos priemones, kuriomis siekiama išvengti masinio atleidimo iš darbo ir didelio pajamų praradimo, nedarbo didėjimą sušvelnino ekonominio aktyvumo lygio sumažėjimas, nes paskatų nedirbti turintys darbuotojai pasitraukė iš darbo rinkos ir sumažėjo bendras dirbtų valandų skaičius;

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

(2) dėl COVID-19 krizės didėja euro zonos valstybių narių ekonominiai skirtumai. Šiuos skirtumus lemia keli veiksniai, įskaitant pradinio COVID-19 sukrėtimo intensyvumą ir laiką; sektorių, kuriuose daug kontaktų su klientais (pvz., turizmo ir apgyvendinimo bei maitinimo paslaugų), santykinį dydį bei svarbą ekonomikai ir turimų fiskalinio manevravimo galimybių skirtumus. Šie skirtumai daro poveikį pasitikėjimui, investicijoms ir augimo perspektyvoms, taip pat regioniniams skirtumams, kurie jau egzistavo, bet gali dar paaštrėti. Ilguoju laikotarpiu dabartinė COVID-19 krizė gali turėti ilgalaikį neigiamą poveikį potencialiajam augimui ir pajamų skirtumams dėl mažesnio (tiek materialiojo, tiek nematerialiojo) žmogiškojo ir fizinio kapitalo. Tai galėtų lemti dar mažesnį darbo našumo ir pajamų augimą;

(3) greita ir ryžtinga Sąjungos reakcija, įskaitant priemonę „Next Generation EU“ (NGEU), kuri apima Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP), padidino rinkos pasitikėjimą ir parodė valstybių narių vienybę koordinuojant pastangas atgaivinti ekonomikos augimą ir didinti ekonominį ir socialinį atsparumą. Be to, nedelsiant susitarta dėl kelių naujų Sąjungai ir euro zonai skirtų priemonių. Šiomis priemonėmis jau užtikrinama apsauga darbuotojams (pagal Europos laikinos paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti, SURE)[3], įmonėms (pagal Europos investicijų banko programą) ir valstybėms narėms, siekiant stabilizuoti valstybės finansavimo išlaidas, be kita ko, pagal Europos stabilumo mechanizmo paramos kovai su pandemijos krize priemonę[4]. Sąjungos atsakomosios politikos priemonės taip pat apėmė Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą ir laikinąją sistemą, kad būtų galima pasinaudoti lankstumu pagal ES valstybės pagalbos taisykles[5]. Pagal Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII ir CRII+)[6] sanglaudos politikos lėšos nukreiptos ten, kur jų labiausiai reikia;

(4) valstybėms narėms pradėti augimą skatinančias reformas ir didinti investicijų lygį bei kokybę, siekiant atsparumo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų, padės tinkamai parengtos politikos įgyvendinimas pasinaudojant NGEU ir jos pagrindine priemone EGADP. Tai turėtų prisidėti prie žmogiškojo kapitalo didinimo ir padėti darbuotojams sėkmingai pakeisti darbą – kartu su sanglaudos politikos lėšomis tai bus labai svarbu siekiant užtikrinti sanglaudą, kelti našumą ir didinti ekonominį bei socialinį atsparumą. Svarbiausi yra ES augimo tikslai ir nacionaliniai struktūriniai uždaviniai, įskaitant tuos, kurie nustatyti 2019 ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose. Metinėje tvaraus augimo strategijoje[7], kuria remiami šie tikslai, siūlomos septynios pavyzdinės iniciatyvos: 1) pagreitinimas, 2) renovacija, 3) įkrovimas ir degalų papildymas, 4) ryšys, 5) modernizavimas, 6) plėtra, 7) persikvalifikavimas ir įgūdžių tobulinimas. Šios pavyzdinės iniciatyvos – bendri iššūkiai, kuriems įveikti būtinos koordinuotos investicijos ir reformos. Į šių pavyzdinių iniciatyvų sritis valstybės narės turėtų kreipti investicijas, jose įgyvendinti reformas ir toliau integruoti savo vertės grandines. Siūlomame Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamente, be kita ko, nustatyta, kad euro zonos valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai turi atitikti Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės

---

3 OL L 159, 2020 5 20, p. 1–7.

4 https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf

5 OL C 91I, 2020 3 20, p. 1–9, OL C 112I, 2020 4 4, p. 1–9, OL C 164, 2020 5 13, p. 3–15, OL C 218, 2020 7 2, p. 3–8.

6 OL L 99, 2020 3 31, p. 5–8.

7 COM(2020) 575 *final*.

politikos nustatytus uždavinius ir prioritetus. Vertinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus reikėtų atsižvelgti į šią atitiktį;

(5) kad būtų sušvelnintas COVID-19 pandemijos poveikis, euro zonai reikia remiamojo pobūdžio, koordinuotų, visapusiškų ir nuoseklių politikos priemonių. Jų tikslas – apriboti bet kokį neigiamą ilgalaikį poveikį darbo rinkai, sumažinti didelius ekonominius ir socialinius skirtumus, šalinti disbalansą ir kitą makroekonomiškai reikšmingą riziką ir apskritai išvengti neigiamų pasekmių potencialiam ekonomikos augimui vidutiniu laikotarpiu. Siekiant užtikrinti remiamojo pobūdžio bendrą euro zonos politikos kryptį, būtina užtikrinti trijų pagrindinių euro zonos politikos priemonių aspektų: piniginio, fiskalinio ir struktūrinio, tarpusavio nuoseklumą;

(6) išlaikyti pinigų politikos poveikio kanalus ir užtikrinti vidutinio laikotarpio kainų stabilumą siekta laiku imantis Europos Centrinio Banko (ECB) pinigų politikos intervencinių priemonių. ECB paskelbė apie didelį papildomą viešojo ir privačiojo sektorių turto pirkimą: jo suma sudarys 1 470 mlrd. EUR pagal turto pirkimo programą (120 mlrd. EUR iki 2020 m. pabaigos)[8] ir specialiąją pandeminę pirkimo programą (1 350 mlrd. EUR bent iki 2021 m. vidurio)[9];

(7) prognozuojama, kad 2020 m. fiskalinė kryptis bus labai ekspansinė ir 2021 m. išliks remiamojo pobūdžio tiek euro zonos, tiek nacionaliniu lygmenimis. Siekiant veiksmingai reaguoti į COVID-19 sukrėtimą ir užtikrinti tinkamą ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) veikimą, labai svarbu koordinuoti nacionalinę fiskalinę politiką visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto. 2020 m. kovo 20 d. Komisija padarė išvadą, kad ES patiria didelį ekonomikos nuosmukį ir sąlygos, kurioms esant galima pradėti taikyti Stabilumo ir augimo pakte nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą, yra įvykdytos. Valstybių narių finansų ministrai patvirtino šią išvadą[10]. Siekdamos suvaldyti pandemiją ir teikti paramą itin nukentėjusiems asmenims ir įmonėms, valstybės narės ėmėsi didelės apimties biudžeto priemonių, įskaitant išskirtinę likvidumo paramą, daugiausia teikiant garantijas įmonėms ir bankams, kad būtų užtikrintas kredito srautas. Papildoma koordinuojama fiskalinė parama bus teikiama ES lygmeniu, visų pirma pagal EGADP;

(8) COVID-19 ekonominiai padariniai daro didelį neigiamą poveikį viešiesiems finansams. Kai leis sveikatos ir ekonominės sąlygos, užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutiniu laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas siekiant apdairios vidutinio laikotarpio fiskalinės būklės, be kita ko, laipsniškai panaikinant paramos įmonėms ir piliečiams priemones. Tai turėtų būti daroma taip, kad būtų sušvelnintas krizės socialinis poveikis ir poveikis darbo rinkai. Ypač svarbios yra reformos, kuriomis siekiama pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį ir užtikrinti fiskalinį tvarumą ilguoju laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir sveikatos apsaugos uždavinius. Labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių gali būti sukurta gerinant nacionalinių biudžetų sudėtį, visų pirma atliekant išlaidų peržiūras ir naudojant veiksmingas viešųjų pirkimų sistemas. Spręsti klimato kaitos švelninimo ir aplinkos apsaugos uždavinius taip pat gali padėti žaliojo biudžeto sudarymo praktika. Labai reikalingą apsaugą tiems, kuriems jos reikia labiausiai, suteikia, esminį

[8] OL L 157, 2016 6 15, p. 28–32.
[9] OL L 91, 2020 3 25, p. 1–4.
[10] https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/

vaidmenį kaip automatinės stabilizavimo priemonės atlieka ir išsaugoti fiskalinį tvarumą turėtų padėti tinkamos, veiksmingos ir įtraukios sveikatos ir socialinės apsaugos sistemos. Be to, potencialią gamybos apimtį didina ir kartu išvengti neigiamo trumpalaikio poveikio visuminei paklausai padeda tinkamai ir laiku įgyvendinamos reformos, kuriomis stiprinamas darbo, kapitalo, produktų ir paslaugų rinkų veikimas;

(9) COVID-19 krizė didina reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kadangi daugumoje euro zonos valstybių narių darbo jėgos mokesčių pleištas tebėra didelis, tos reformos apima mokesčių naštos perkėlimą pereinant prie mokesčių bazių, kurios mažiau kenkia darbo pasiūlai, našumui, investicijoms ir augimui, kartu atsižvelgiant į susijusį paskirstomąjį poveikį. Platesnio masto aplinkos mokesčių taikymas ir (arba) kitų formų išorės veiksnių įkainojimas gali prisidėti prie tvaraus augimo, nes taip skatinamas ekologiškesnis elgesys. Padidinti mokesčių sistemų veiksmingumą ir teisingumą gali priemonės, kuriomis tiek tarptautiniu mastu, tiek Sąjungoje sprendžiama agresyvaus mokesčių planavimo ir mokesčių vengimo problema. Be to, dėl globalizacijos ir ekonomikos skaitmeninimo nebesutampa vieta, kur sukuriama vertė, ir vieta, kur mokami mokesčiai. Siekiant pasauliniu bendru sutarimu grindžiamo su mokesčiais susijusių iššūkių, kylančių dėl ekonomikos skaitmeninimo, sprendimo vyksta darbas EBPO;

(10) atsižvelgiant į didelį neapibrėžtumą, sukeltą COVID-19 sukrėtimo ir jo neigiamo poveikio investicijoms, ypač svarbu ankstinti reformas, kuriomis šalinami investavimo trukdžiai ir pasiūlos suvaržymai. Labai svarbu imtis priemonių, kurios paspartintų ES lėšų įsisavinimą ir veiksmingą bei rezultatyvų išteklių naudojimą, visų pirma tose valstybėse narėse, kurios atsilieka šioje srityje ir kuriose didelė investicijų dalis finansuojama iš ES lėšų. Pagerinti verslo aplinką ir padėti skatinti investicijas, darbo vietų bei įmonių kūrimą gali reformos, kuriomis mažinama įmonėms tenkanti administracinė našta (pvz., viešojo administravimo institucijų skaitmeninimas, įskaitant elektroninę atpažintį, teismų reformas) ir užkertamas kelias lėšoms netinkamai panaudoti (pvz., korupcijai, sukčiavimui ir pinigų plovimui[11]);

(11) dėl COVID-19 krizės daugelis įmonių negavo daug pajamų ir visoje euro zonoje kyla rizika įmonių mokumui. Esminį vaidmenį remiant laikinų problemų patiriančias gyvybingas įmones ir užtikrinant tvarkingą negyvybingų įmonių pasitraukimą atlieka veiksmingos nemokumo sistemos. Nemokumo sistemų tobulinimas taip pat gali padėti spręsti tikėtino neveiksnių paskolų didėjimo klausimą ir išlaikyti kreditus ekonomikai, nes būtų sudarytos palankesnės sąlygos bankų balansams tvarkyti, taip pat ilgainiui skatinti tarpvalstybines investicijas. Šiomis aplinkybėmis, siekiant į visų valstybių narių nacionalinius mokumo teisės aktus įtraukti minimaliuosius standartus, taip pat užtikrinti, kad finansinių sunkumų patiriantys skolininkai galėtų naudotis prevencinio restruktūrizavimo sistemomis, numatyti procedūras, pagal kurias būtų nurašomos pernelyg įsiskolinusių verslininkų skolos, ir padidinti visų rūšių nemokumo procedūrų veiksmingumą, priimta Restruktūrizavimo ir antrosios galimybės direktyva (2019/1023)[12]. Svarbu tęsti direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę ir įgyvendinimą. 2020 m. rugsėjo mėn. Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo veiksmų

[11] 2019 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant geresnio ES kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmo finansavimu sistemos įgyvendinimo“, COM(2019) 360 *final*.

[12] OL L 172, 2019 6 26, p. 18–55.

plane[13] Europos Komisija taip pat paskelbė, kad imsis darbo dėl minimalaus suderinimo arba didesnės konvergencijos tikslinėse įmonių (ne bankų) nemokumo teisės srityse. Be to, valstybės narės dar turi galimybių toliau vertinti savo nemokumo sistemų veiksmingumą ir rezultatyvumą pagal geriausią tarptautinę praktiką ir šalinti likusius trūkumus[14];

(12) pagrindinis ekonomikos augimo, konvergencijos ir atsparumo variklis gali būti tolesnis bendrosios prekių ir paslaugų rinkos stiprinimas ir euro zonos pritaikymas skaitmeniniam amžiui. Bendra valiuta ir bendroji rinka veikia kartu, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos ekonomikai stabilizuoti ir ilgalaikiam augimui užtikrinti. COVID-19 krizė paskatino skaitmeninių priemonių naudojimą, išryškino bendrosios skaitmeninės rinkos svarbą ir paspartino skaitmeninių ir kitų mokėjimo metodų nenaudojant grynųjų pinigų naudojimą. Tačiau bendroji rinka vis dar nebaigta kurti, visų pirma paslaugų, o konkrečiau – mažmeninės prekybos ir profesinių paslaugų srityje. Bendroji rinka gali apriboti kainų nelankstumą, kuris neigiamai veikia tiek pinigų politikos poveikio mechanizmą, tiek ekonominį atsparumą. Bendroji rinka padeda užtikrinti gamybos veiksnių judumą, kuris leidžia sektoriams, regionams ir valstybėms narėms kuo labiau sumažinti ekonomines sąnaudas (pvz., susijusias su nedarbu) reaguojant į sukrėtimus. Siekiant toliau integruoti bendrąją prekių ir paslaugų rinką, būtina panaikinti visus likusius nereikalingus apribojimus, stiprinti rinkos priežiūros mechanizmus ir imtis priemonių, kad būtų užtikrinti administraciniai gebėjimai šiems tikslams pasiekti;

(13) esminis veiksnys didinant ekonominį ir socialinį atsparumą ir remiant ekonomikos atsigavimą yra reformos ir investicijos, kuriomis gerinama integracija į darbo rinką ir galimybės keisti darbą, ypatingą dėmesį skiriant skaitmeninėms ir žaliosioms darbo vietoms. Skubios nacionalinės ir Sąjungos reagavimo į krizę priemonės apribojo neigiamą ekonominį ir socialinį poveikį darbuotojams. Kartu dar aktualesnės tapo kai kurios ilgalaikės reformos: veiksminga aktyvi darbo rinkos politika, įskaitant individualizuotą paramą, švietimo ir mokymo sistemų kokybės ir įtraukumo didinimas siekiant gerinti mokymosi rezultatus nuo ankstyvo amžiaus, tvirtos persikvalifikavimo ir įgūdžių tobulinimo priemonės ir investicijos į suaugusiųjų švietimą bei mokymą ir į nuotolinio mokymosi platformas, kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemos sprendimas, užimtų gyventojų pažeidžiamiausių grupių, įskaitant jaunimą ir ilgalaikius bedarbius, užimtumo perspektyvų gerinimas, taip pat lyčių nelygybės mažinimas. Siekiant remti tvarų ir įtraukų ekonomikos atsigavimą, labai svarbu skatinti kokybiškų darbo vietų kūrimą ir gerinti darbo sąlygas, visų pirma užtikrinant tinkamą minimalųjį darbo užmokestį ir mažinant darbo rinkos segmentaciją. Svarbus vaidmuo užtikrinant sėkmingą politikos formavimą ir įgyvendinimą tenka socialiniam dialogui ir kolektyvinėms deryboms;

(14) siekiant užtikrinti ekonominį ir socialinį atsparumą svarbu turėti galimybę naudotis tinkamomis, įtraukiomis ir tvariomis sveikatos priežiūros ir socialinės apsaugos sistemomis, kurios krizės metu veikia kaip automatinės stabilizavimo priemonės. Jos padeda per visą ekonominį ciklą išlaikyti deramą gyvenimo lygį ir gerą gyventojų sveikatą, o tai itin svarbu užtikrinant našaus darbo ekonomiką. Valstybių narių prioritetu ir toliau turėtų likti investicijos, kuriomis remiamos sveikatos priežiūros

[13] COM(2020) 590 *final*.

[14] Euro grupė nustatė keletą principų, įskaitant ankstyvą didelių įsiskolinimų nustatymą ir ankstyvojo restruktūrizavimo procedūrų prieinamumą. Žr. https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/eurogroup/2016/04/22/.

reformos ir atsparios sveikatos priežiūros sistemos. Labai svarbus veiksnys formuojant politiką – Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas[15]. Krizės akivaizdoje dar svarbesnis tapo poreikis visiems užtikrinti tinkamą socialinę apsaugą, t. y. tiek kokybišką sveikatos ir ilgalaikę priežiūrą, tiek visų darbuotojų, įskaitant pagal netipines sutartis dirbančius ir savarankiškai dirbančius asmenis, pajamų pakeitimą. Daugelis valstybių narių ėmėsi laikinų pajamų rėmimo ir socialinės paramos priemonių, skirtų labai mažas pajamas gaunančioms pažeidžiamoms grupėms ir darbuotojams, neturintiems teisės į bedarbio pašalpą. Imtasi priemonių, susijusių su išmokomis, tinkamumo jas gauti sąlygomis ir papildomomis paslaugomis natūra. Socialinės apsaugos sistemų tinkamumą ir aprėptį reikia stiprinti taip, kad būtų užtikrintas ilgalaikis viešųjų finansų tvarumas ir kartų tarpusavio teisingumas;

(15) pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, tačiau dėl pandemijos ekonominių padarinių vėl kilo spaudimas finansų sektoriui. Dabartinės krizės pradžioje euro zonos bankų turimi nuostolių padengimo pajėgumai buvo didesni, negu prieš prasidedant pasaulinei finansų krizei. Kartu su pinigų ir fiskalinės politikos priemonėmis tai padėjo išvengti rinkos finansavimo sąlygų sugriežtinimo pasibaigus pradiniam krizės etapui ir užtikrinti nuolatinį kreditų teikimą privačiajam sektoriui. Tikėtina, kad dėl krizės dar labiau didės spaudimas bankų jau ir taip nedideliam pelningumui ir neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykio rodikliams, taip pat ne bankų finansų sektoriui, kuris patyrė išlaidų ir vertinimo nuostolių ir juos susigrąžino tik iš dalies. Tai galėtų varžyti kreditų teikimą, kuris yra esminis ekonomikos atsigavimo veiksnys. Greitos ir didelės apimties intervencinės politikos priemonės sustiprino pasitikėjimą ir padėjo išsaugoti makrofinansinį stabilumą. Siekiant sumažinti riziką, labai svarbu panaikinti grįžtamąjį ryšį tarp įmonių sektoriaus pažeidžiamumo ir finansų sektoriaus rizikos ir pašalinti struktūrinius trūkumus, kad padidėtų pelningumas. Valstybės paskolų garantijų sistemos padeda apsaugoti įmones ir bankų sektorių, tačiau valstybių narių biudžetams taip pat sukuria neapibrėžtųjų įsipareigojimų. Nesant veiksmingos sistemos, pagal kurią gyvybingos įmonės būtų atskiriamos nuo negyvybingų, sunku priimti sprendimus dėl nemokumo moratoriumų pratęsimo ir neveiksnių paskolų restruktūrizavimo, nes dėl to gali būti netinkamai paskirstytos lėšos ir padidėti nuostoliai galimo bankroto atveju;

(16) vis dar labai svarbu baigti kurti EPS struktūrą. Užpildžius likusias spragas būtų galima dar labiau padidinti euro zonos stabilumą ir atsparumą ir sustiprinti tarptautinį euro vaidmenį, kuris pastaraisiais metais liko iš esmės stabilus. Priemonė „Next Generation EU“, be trumpalaikio stabilizavimo funkcijos ir vaidmens remiant ekonomikos atsigavimą, gali turėti poveikį EPS ilgesniu laikotarpiu. Euro zonos atsparumo būsimiems sukrėtimams didinimas, be kita ko, išleidžiant eurais išreikštų skolos vertybinių popierių, įskaitant žaliąsias ir socialinio poveikio obligacijas, didelės apimties emisiją, padidins aukštos kokybės eurais išreikštų skolos vertybinių popierių rinkos gilumą ir likvidumą ir taip gali sustiprinti eurą kaip tarptautinę atsargų valiutą. Tačiau vis dar trūksta svarbių EPS elementų, pavyzdžiui, užbaigtos bankų sąjungos ir kapitalo rinkų sąjungos. Bankų sąjungos stiprinimas, siekiant užtikrinti finansinį stabilumą, sumažinti finansų rinkų susiskaidymą ir apsaugoti skolinimą ekonomikai krizės atveju, tebėra labai svarbus. Prioritetinis uždavinys – užbaigti darbą, susijusį su ESM reformų paketu, įskaitant Bendro pertvarkymo fondo

[15] Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio, OL C 428, 2017 12 13, p. 10–15.

finansinio stabilumo stiprinimo priemonės nustatymą. Turėtų būti užtikrintas finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimas ir tai turėtų būti iš anksto numatyta, jei būtų padaryta pakankama pažanga mažinant riziką. Reikėtų tęsti darbą ieškant sprendimų, kaip pašalinti dabartinės likvidumo užtikrinimo vykdant pertvarkymą struktūros trūkumus. Kaip matyti iš 2020 m. rugsėjo mėn. naujo veiksmų plano, vienas iš svarbiausių prioritetų – kapitalo rinkų sąjungos užbaigimas. Stipri ir atspari EPS taip pat bus svarbi siekiant stiprinti tarptautinį euro vaidmenį ir užtikrinti Sąjungos ekonominį ir finansinį savarankiškumą (dėl to Komisija pateiks komunikatą), šiame procese visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką ir jį vykdant atvirai ir skaidriai euro zonai nepriklausančių valstybių narių atžvilgiu,

REKOMENDUOJA euro zonos valstybėms narėms 2021–2022 m. laikotarpiu atskirai, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, ir kartu Euro grupėje imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti politikos kryptį, kuria remiamas ekonomikos atsigavimas

Kadangi ekstremalioji sveikatos situacija tebesitęsia, visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio.

Politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Neigiamų pokyčių rizikai toliau materializuojantis, valstybės narės turėtų toliau koordinuoti veiksmus, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas tvarus ekonomikos atsigavimas.

Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, laipsniškai panaikinti paramos įmonėms ir piliečiams priemones taip, kad būtų sušvelnintas krizės socialinis poveikis ir poveikis darbo rinkai, ir vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas.

Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas.

Valstybės narės ypatingą dėmesį turėtų skirti biudžeto priemonių kokybei. Gerinti viešųjų finansų valdymą, ypač kiek tai susiję su investicijomis ir žaliojo biudžeto sudarymu bei viešųjų pirkimų sistemomis. Pasinaudoti išlaidų peržiūromis, kad viešosios išlaidos būtų geriau orientuotos į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo poreikius.

2. Toliau didinti konvergenciją, atsparumą ir tvarų bei integracinį augimą

Mažinti papildomų skirtumų riziką ir didinti ekonominį bei socialinį atsparumą euro zonoje įgyvendinant reformas, kuriomis didinamas našumas ir užimtumas, užtikrinamas sklandus išteklių paskirstymas ir gerinamas rinkų ir viešojo administravimo veikimas, taip pat didinant viešųjų ir privačiųjų investicijų lygį, kad būtų remiamas ekonomikos atsigavimas, atitinkantis teisingos ir įtraukios žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslus.

Toliau integruoti bendrąją prekių ir paslaugų rinką, įskaitant skaitmeninę, panaikinant nereikalingus apribojimus, stiprinant rinkos priežiūrą ir užtikrinant pakankamus administracinius gebėjimus.

Užtikrinti veiksmingą aktyvią darbo rinkos politiką ir paramą keičiant darbą, visų pirma pereinant prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos. Skatinti tinkamas darbo sąlygas ir

mažinti darbo rinkos segmentaciją. Užtikrinti veiksmingą socialinių partnerių dalyvavimą formuojant politiką, stiprinti socialinį dialogą ir kolektyvines derybas. Stiprinti įtraukias švietimo ir mokymo sistemas ir didinti investicijas į įgūdžių ugdymą, sprendžiant kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą.

Toliau siekti pasauliniu bendru sutarimu grindžiamo su mokesčiais susijusių iššūkių, kylančių dėl ekonomikos skaitmeninimo, sprendimo EBPO ir būti pasirengus iki 2021 m. birželio mėn. imtis veiksmų ES lygmeniu. Toliau daryti pažangą kovojant su agresyviu mokesčių planavimu, mažinti mokesčių pleištą ir remti perėjimą prie anglies dioksido apmokestinimo ir aplinkos mokesčių.

3. Stiprinti nacionalines institucines sistemas

Tęsti ir ankstinti reformas, kad būtų šalinami investavimo trukdžiai ir užtikrintas veiksmingas ES lėšų, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšas, panaudojimas laiku. Didinti viešojo administravimo institucijų, įskaitant teisingumo ir sveikatos sistemas, taip pat valstybines užimtumo tarnybas, veiksmingumą ir skaitmeninimą. Mažinti įmonėms tenkančią administracinę naštą ir gerinti verslo aplinką. Nustatyti veiksmingas kovos su sukčiavimu, korupcija ir pinigų plovimu sistemas.

Skatinti konkrečius veiksmus nemokumo sistemų veiksmingumui, rezultatyvumui ir proporcingumui didinti, neveiksnioms pozicijoms pertvarkyti ir veiksmingam kapitalo paskirstymui užtikrinti.

4. Užtikrinti makrofinansinį stabilumą

Kol būtina per šią precedento neturinčios krizės sukeltą ekstremaliąją situaciją, išlaikyti kreditų kanalus ekonomikai ir priemones gyvybingoms įmonėms remti.

Išlaikyti patikimus bankų sektoriaus balansus, be kita ko, toliau sprendžiant neveiksnių paskolų klausimą ir visų pirma plėtojant antrines neveiksnių paskolų rinkas.

5. Baigti kurti ekonominę ir pinigų sąjungą ir stiprinti tarptautinį euro vaidmenį

Kad padidėtų euro zonos atsparumas, užtikrinti ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo pažangą baigiant kurti bankų sąjungą ir kapitalo rinkų sąjungą ir imantis iniciatyvų, kuriomis įgyvendinama skaitmeninių finansų, mažmeninių finansinių paslaugų ir tvaraus finansavimo politika.

Didinti bankų krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos, įskaitant patikimas bankų sąjungos apsaugos priemones, kaip trumpalaikius prioritetus, veiksmingumą, proporcingumą ir bendrą nuoseklumą.

Pažanga šiose srityse padės stiprinti tarptautinį euro vaidmenį ir visame pasaulyje geriau propaguoti Europos ekonominius interesus, kartu visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas